

společnost pro změnu

Výroční zpráva

2013

Jak jsme prožili rok 2013

Letos jsme se věnovali několika důležitým tématům, která najdete stručně popsaná ve dvanácti příbězích přiřazených ke dvanácti měsícům v roce. Hodil by se nám jeden měsíc navíc, abychom stihli všechno, co jsme si naplánovali. Ale nevyšlo to. Pravděpodobnost, že by rok měl třináctý měsíc, se blíží úspěšnosti našich projektů pro OP LZZ. Všechny jsme připravovali marně. Svým způsobem je to nakonec výhoda.

Ke klíčovým tématům roku 2013 patřily v Quipu standardy kvality sociálních služeb, kterým jsme se věnovali až do pozdního podzimu ve dvou zakázkách pro MPSV. Spolupráce s desítkami odborníků, zejména z řad poskytovatelů i uživatelů sociálních služeb, krajských úřadů a úřadů práce náš tým velmi obohatila o nové pohledy na věc, nápady, zkušenosti i kontakty. Škarohlídi, co tvrdí, že jsme zase psali do šuplíku, nemají šanci nám zkazit radost. Nás to totiž moc bavilo!

Inspiraci nám přineslo i zapojení do dvou mezinárodních projektů „*New Paths to Inclusion*“ a „*Hear our voices!*“. Pro další práci jistě využijeme „Teorii U“, kterou vytvořil americký ekonom německého původu Otto Scharmer jako nástroj pro efektivnější zavádění inovací v době „*masivního selhávání institucí vytvářejících výsledky, které nikdo nechce*“. To se dneska hodí, ne? Bez projektu New Paths bychom o tom nic nevěděli.

Projekt „*Hear our voices!*“ nasměřoval naši pozornost na problematiku zapojování dětí s postižením v oblasti intelektu do rozhodování. Téma je pro nás zajímavé i proto, že řada z nás má malé (i trochu větší) děti doma. Na klíčové výstupy projektu si ještě počkáme do příštího roku ☺

Dalším významným bodem našich diářů byl termín konání konference „*Pro změnu: Život v komunitě*“. Po tomto ročníku jsme si řekli, že už není cesty zpět: na našich konferencích už vždycky dáme prostor pro prezentaci nejen profesionálům, ale i lidem s postižením a jejich rodinám. Pohled z druhé strany je nezbytný pro nalezení dobrých řešení.

V programu konference byla věnována zvláštní pozornost tématu „*přirozená podpora*“, o jejímž významu a fungování se dovídáme stále víc v projektu zaměřeném na implementaci článku 12 Úmluvy o právech osob s postižením „*Black & White*“. Přirozená podpora se týká každého: Nemáte se s kým poradit o důležitých nebo i všedních rozhodnutích, která potřebujete udělat? Sledujte projekt Black & White, díky němuž jsme v roce 2013 pracovali na metodice, jak se s tímhle problémem vypořádat.

Za Quip tým

Milena Johnová, září 2014

Poslání organizace

Občanské sdružení Quip – Společnost pro změnu bylo založeno v roce 2003 za účelem podpory rozvoje kvality a dobré praxe v sociálních službách, šíření vzdělanosti v této oblasti a posilování vědomí a práv uživatelů sociálních služeb, zejména lidí s potížemi v učení.

Registrace a orgány sdružení

Občanské sdružení QUIP – Společnost pro změnu je zaregistrováno u Ministerstva vnitra ČR pod č. j. VS/1-1/53350/03-R a bylo mu přiděleno IČO 26624389 dne 24. 3. 2003. Orgány QUIP – Společnost pro změnu jsou: valná hromada, výbor, revizor a kancelář sdružení.

Výbor je výkonným orgánem sdružení, který za svou činnost odpovídá valné hromadě. V čele výboru stála v roce 2012 Milena Johnová.

Slyšte naše hlasy!

Začátek roku 2013 byl pro nás ve znamení zahájení dvou mezinárodních projektů. Jedním z nich je projekt „Slyšte naše hlasy!“, v originále „Hear Our Voices!“, koordinovaný celoevropskou organizací Inclusion Europe. Partnerem projektu je i další celoevropská organizace Eurochild věnující se dětským právům, dále mezinárodní organizace LUMOS působící ve vybraných evropských zemích a tři organizace působící na národní úrovni: QUIP – Společnost pro změnu (ČR), Nadace Cedar (Bulharsko) a Nadace Down Syndrom (Španělsko). Dvouletý projekt je financován Evropskou komisí, DG Justice a organizací LUMOS.

Klíčovým tématem projektu je článek 12 Úmluvy o právech dítěte: *Právo dítěte být slyšeno*

1. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečují dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni.

2. Za tímto účelem se dítěti zejména poskytuje možnost, aby bylo vyslyšeno v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, a to buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce anebo příslušného orgánu, přičemž způsob slyšení musí být v souladu s procedurálními pravidly vnitrostátního zákonodárství.

Cílem projektu je posílit zapojení dětí s potížemi v učení (s postižením v oblasti intelektu) do rozhodování ve všech oblastech života v intencích článku 12 Úmluvy o právech dítěte, naplánovat využití mechanismů individuálních stížností zavedených po ratifikaci nového opčního protokolu Úmlu-

vy o právech dítěte (ČR zatím tento nový opční protokol neratifikovala), přispět ke zvýšení ochrany práv dětí s potížemi v učení, odstraňovat bariéry bránící dětem v zapojení do rozhodování.

Do našeho projektu je zapojen například Matyáš. Je to třináctiletý, usměvavý, milý kluk, který má úžasný smysl pro humor a lidé si na něm cení i to, jak se snaží všechno zvládnout. Matyáš žije od narození v ústavu. V posledních dvou letech se jeho život hodně změnil díky postupnému zařazení do dvou projektů naší organizace.

Matyáš navzdory těžkému kombinovanému postižení začal chodit do běžné základní školy, kde má konečně možnost potkávat se s vrstevníky. Do té doby se totiž pohyboval pouze ve skupině šedesáti dospělých lidí s postižením, kteří žijí ve stejném ústavu. Pro Matyáše se také podařilo najít hostitelskou rodinu, která si jej bere často na návštěvy domů. V rámci projektu „Slyšte naše hlasy!“ se Matyáš nyní začíná více zapojovat do každodenního rozhodování díky systému komunikace, která je klíčovou podmínkou efektivní podpory při rozhodování.

Matyáš

*Obdivuhodně všechno zvládá a objevuje nové věci
Milý kamarádský chlapec
Má mysl pro humor, umí si z člověka hezky vystřelit ☺*

Co má rád

*Rád se mazlí a má rád společnost
Má rád vodu – je spokojený ve vaně i bazénku
U jídla rád sedí na svém vozíku a jí samostatně svou úťu
Nejraději jí jogurty, piškoty, oplatky, bábovku a medvídky
Má rád hudbu a rámus vařečkou na hrnce
Rád se pohybuje samostatně ležením
Rád se houpe v houpačce a miluje pobyt venku, v zimě v létě*

Co potřebuje ve škole

*Individuální pomoc při výuce i dalších činnostech (toaleta, oblékání, pohyb)
Vyskoleného asistenta (pomoc dítěti s postižením a techniky AAK)
Do školy by měl zpočátku chodit cca 15 hodin týdně
Bezbariérové prostředí (výtah/schodolez/rampu)
Místnost pro výměnu inkontinenčních pomůcek a odpočinek (lehátko)
Ve třídě speciální lavici a prostor pro odpočinek vybavený kobercem*

QUIP pro deinstitucionalizaci

V únoru jsme dokončili práci pro Národní centrum podpory transformace sociálních služeb zřízené Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Naším úkolem bylo zpracovat tři analýzy a dvě metodiky. Všechny materiály byly postupně publikovány prostřednictvím webové stránky Centra a najdete je i na portálu www.kvalitavpraxi.cz.

Analýza ústavní a ochranné výchovy vykonávané v pobytových sociálních službách z hlediska transformace sociálních služeb

Analýza se po dohodě se zadavatelem zaměřila na zodpovězení otázek: Co je cílem transformace sociálních služeb v případě dětí s nařízenou ústavní výchovou? Jedná se jenom o přechod do jiných typů služeb nebo má být dětem umožněn návrat domů nebo zajištění rodinné péče v náhradní rodině? Jaká opatření mohou být v rámci poskytování sociální služby učiněna k tomu, aby byla naplněna základní práva dítěte? Jsou odlišnosti při poskytování sociálních služeb těmto dětem oproti dětem využívajícím sociální služby na smluvním základě? Představují případné odlišnosti překážky a jak je lze překonat? Právní analýzu, kazuistiku odhalující praxi a odpovědi na uvedené otázky se dozvíte v naší analýze.

Autorský kolektiv: Dana Kořínková, Milena Johnová, Jan Strnad

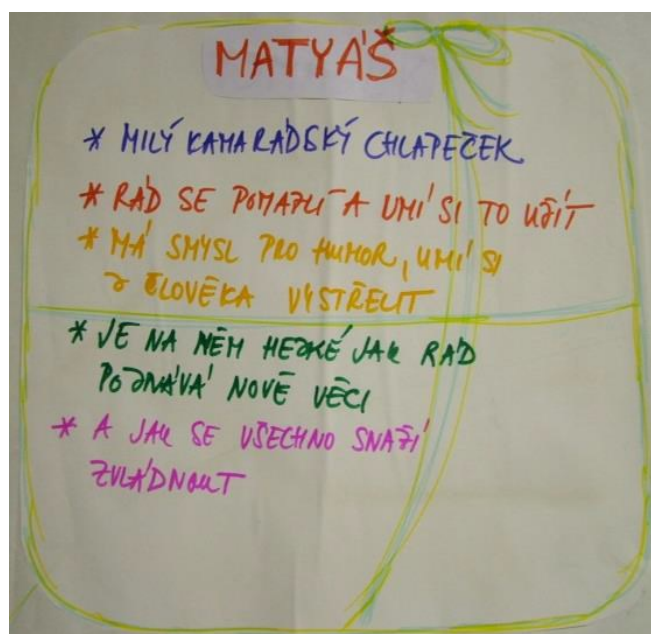
Analýzu lze stáhnout zde: <http://www.kvalitavpraxi.cz/res/data/025/002882.pdf>

Hodnocení kvality sociálních služeb a ochrana práv uživatelů

Cílem analýzy bylo zhodnotit právní úpravu, stav a činnost existujících institutů a mechanismů určených ke kontrole plnění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (Úmluva) a kvality sociálních služeb. Závěry analýzy jsou tristní: dvě třetiny lidí nadále zůstávají v ústavu, místo pro život určovaly především služby, nikoli lidé samotní, přičemž klíčovou překážkou je nedostatek služeb v preferované lokalitě, služby neumí při zajištění pomoci a péče v komunitě spolupracovat s přirozeným sociálním okolím člověka – existuje představa, že pomoc zajišťují buď profesionální služby, nebo rodina, život lidem komplikuje omezování způsobilosti k právním úkonům (pokud se opatrovník postaví proti změně) a konečně do vlastního bydlení, tj. mimo pobytovou službu, odcházeli pouze lidé s lehkým postižením, kteří měli možnost využít externího koordinátora péče.

Autorský kolektiv: Milena Johnová a Jan Strnad

Analýzu lze stáhnout zde: <http://www.kvalitavpraxi.cz/res/data/025/002886.pdf>

QUIP pro deinstitucionalizaci

Analýza oblasti právní způsobilosti a opatrovnictví uživatelů sociálních služeb z hlediska transformace soc. služeb

Předmětem analýzy je problematika způsobilosti k právním úkonům uživatelů sociálních služeb, které se nacházejí v procesu transformace směrem k individualizovaným službám poskytovaným v domácím prostředí. Analýza poskytuje přehled a rozbor právní úpravy, judikatury a jejích dopadů na praxi a život lidí s duševním postižením, tj. zejména lidí s potížemi v učení a duševním onemocněním včetně demence. Typické jevy, se kterými se v každodenní praxi opakovaně setkávají poskytovatelé sociálních služeb i autoři analýzy jsou ilustrovány na několika případových studiích.

Autorský kolektiv: Dana Kořínková ve spolupráci s Janem Strnadem, Milenou Johnovou, Davidem Kocmanem a Radkou Čebišovou

Analýzu lze stáhnout zde: <http://www.kvalitavpraxi.cz/res/data/025/002884.pdf>

Transformace sociální péče o děti s nařízenou ústavní výchovou

Cílem příručky je přinést poskytovatelům pobytových sociálních služeb inspiraci a návod, jak dostat zákonem stanoveným povinnostem v případě skupiny dětí s nařízenou ústavní výchovou, jak prosazovat jejich právo na sociálně-právní ochranu, život v rodině a další práva umožňující sociální začlenění, zejm. právo na inkluzivní vzdělávání. V příručce mj. popisujeme metody a techniky použité pro práci s dětmi s těžkým kombinovaným postižením, aby bylo zřejmé, že všechny děti znamenají všechny (nejen ty s lehkým postižením).

Autorka: Milena Johnová

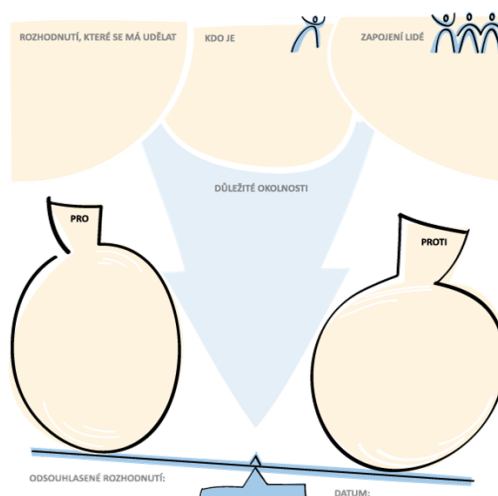
Příručku lze stáhnout zde: <http://www.kvalitavpraxi.cz/res/data/025/002887.pdf>

Dobrá praxe opatrovnictví a poskytování podpory při právních úkonech a při rozhodování

Příručka je určena každému, kdo využívá podporu při rozhodování anebo napomáhá při rozhodování člověku s postižením. Tedy především lidem s postižením v duševní oblasti, jejich blízkým, opatrovníkům a poskytovatelům sociálních služeb. Obsahuje informace o změnách v přístupu společnosti k problematice zdravotního postižení, zejména postižení v duševní oblasti a o tom, jak se tyto změny promítají do právních předpisů, především v oblasti právní způsobilosti. Druhá část příručky nabízí praktické nástroje a postupy pro poskytování podpory při rozhodování. Vychází přitom z nejlepší zahraniční praxe a z vlastních zkušeností autorů s jejím praktickým použitím v našich podmínkách, v souladu s aktuální právní úpravou.

Autorský kolektiv: Radka Čebišová, Rela Chábová, Milena Johnová, Dana Kořínková, Veronika Škopová

Příručku lze stáhnout zde: <http://www.kvalitavpraxi.cz/res/data/025/002885.pdf>

Všechny příručky lze také stáhnout na webu Národního centra podpory transformace sociálních služeb: www.trass.cz

Učíme pro Rytmus

V letošním roce jsme pokračovali ve spolupráci s organizací RYTMUS, k jejímž stěžejním tématům patří inkluzivní vzdělávání. Zapojili jsme se do tří vzdělávacích akcí:

Kurz pro obhájce práv lidí s postižením

Vzdělávací kurz pro přípravu vůdčích osobností byl inspirován vzdělávacím programem Partners in Policymaking, který vznikl v roce 1987 v USA a měl zásadní význam pro rozvoj hnutí rodičů a sebeobhájců za práva lidí s postižením. Pro inspiraci, jak takový kurz vypadá, jsme jeli před dvěma lety společně s organizací RYTMUS do Velké Británie. Výsledkem je již druhý běh tohoto kurzu. Podstatnou část našeho příspěvku představovalo téma plánování zaměřené na člověka zastoupené v každém ze šesti dvoudenních setkání.

Kurzu se zúčastnili zejména rodiče lidí s potížemi v učení, zastoupeni byli také lidé s potížemi v učení a pracovníci poskytovatelů sociálních služeb. Účastníci se naučili používat nástroje plánování zaměřené na člověka. Největší přínos viděli v tom, že umí do hloubky promýšlet životní situaci svoji a blízkého člověka a hledat strategie, jak člověka co nejlépe podpořit v cestě za jeho sny a cíli.

Základy myšlení a plánování zaměřeného na člověka na univerzitách v Brně a v Praze

Další inspirativní spoluprací s organizací Rytmus byla výuka základů myšlení a plánování zaměřeného na člověka na Karlově univerzitě v Praze a na Masarykově univerzitě v Brně. Semináře s názvem Inkluzivní přístupy a jejich využití ve školách se v Brně zúčastnili především studenti obecné,

sociální a speciální pedagogiky, tedy budoucí učitelé či další pracovníci v systému vzdělávání. V Praze se výuky účastnili studenti speciální pedagogiky. Předmět byl jako obvykle velice prakticky zaměřený, studenti se učili, jak nástroje plánování zaměřeného na člověka použít na sobě a pak společně s dětmi, které budou učit. Měly možnost také zažít, jak vypadá hodina ve škole, kdy je zapojené každé dítě bez ohledu na míru schopností a dovedností. My i studenti jsme společně učení hodnotili jako velký přínos, proto bychom chtěli ve výuce na našich univerzitách dále pokračovat.

Článek jedné z absolventek semináře v Brně naleznete zde: <http://www.kvalitavpraxi.cz/zpravodajstvi/planovani-zamerene-na-cloveka-na-univerzitach-v-praze-a-v-brne.html>

Učíme pro Rytmus

Spolupráce na kurzu pro koordinátory inkluze

A do třetice ve spolupráci s organizací RYTMUS jsme během roku 2014 proškolili 20 budoucích koordinátorů inkluze z českých škol v plánování zaměřeném na člověka, naučili je vytvářet profily na 1 stránku a plánovat pomocí metody PATH (Cesta).

Hlavním smyslem tohoto intenzivního dlouhodobého kurzu bylo přinést podporu běžným základním školám prostřednictvím vyškolení konkrétního člena pedagogického sboru.

Úlohou koordinátora inkluze je koordinovat individuální vzdělávací plány pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Společně s pedagogy stanovuje pro jednotlivé žáky objektivní a měřitelné cíle, které jim pak umožní plně rozvinout svůj potenciál. Radí kolegům a rodičům jak na základě potřeb jednotlivých žáků upravit učivo a/nebo ovlivnit chování. Přináší osvědčené postupy, vytváří zdroje, podporuje a učí ostatní kolegy.

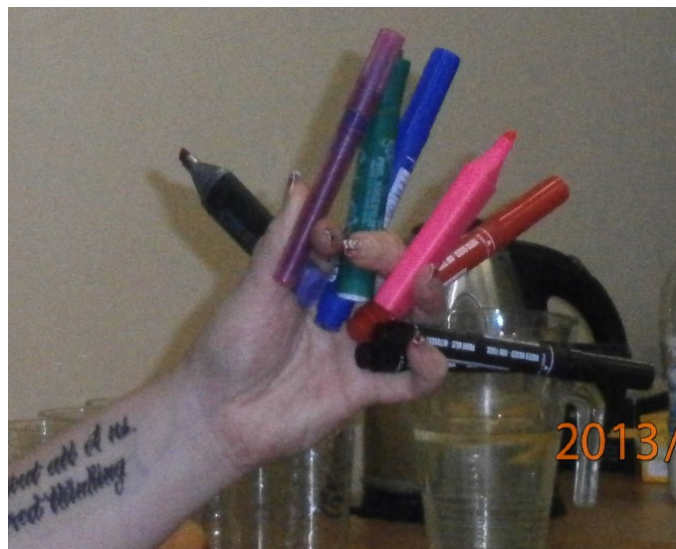

Podpora kvality celoživotního a kvalifikačního vzdělávání

V dubnu jsme zahájili spolupráci s Fondem dalšího vzdělávání na projektu **Podpora kvality v celoživotním a kvalifikačním vzdělávání zaměstnanců v sociálních službách**. Hlavním cílem projektu je zvýšení kompetencí a kvalifikace zaměstnanců ve sféře sociálních služeb, a tím i zlepšení péče o klienty. V rámci projektu budou vytvořeny systémové nástroje, které povedou ke zvýšení kvality obsahu vzdělávacích programů.

Prakticky to znamená, že:

- bude existovat trvalá garance standardu akreditovaných vzdělávacích programů,
- proces administrace akreditačního řízení a kontroly akreditovaných vzdělávacích institucí budou efektivnější,
- lepší se orientace v nabídce akreditovaných vzdělávacích programů (pro zaměstnance, poskytovatele a zřizovatele).

QUIP spolupracoval na projektu ve dvou ze tří pracovních skupin – v pracovní skupině č. 2 Zvýšení kvality vzdělávacích programů a v pracovní skupině č. 3 zaměřené na kontrolu a inspekce vzdělávacích programů a mohl tak přispět svými zkušenostmi z oblasti vzdělávání a akreditací.

Projekty New Paths to Inclusion Network a VIP

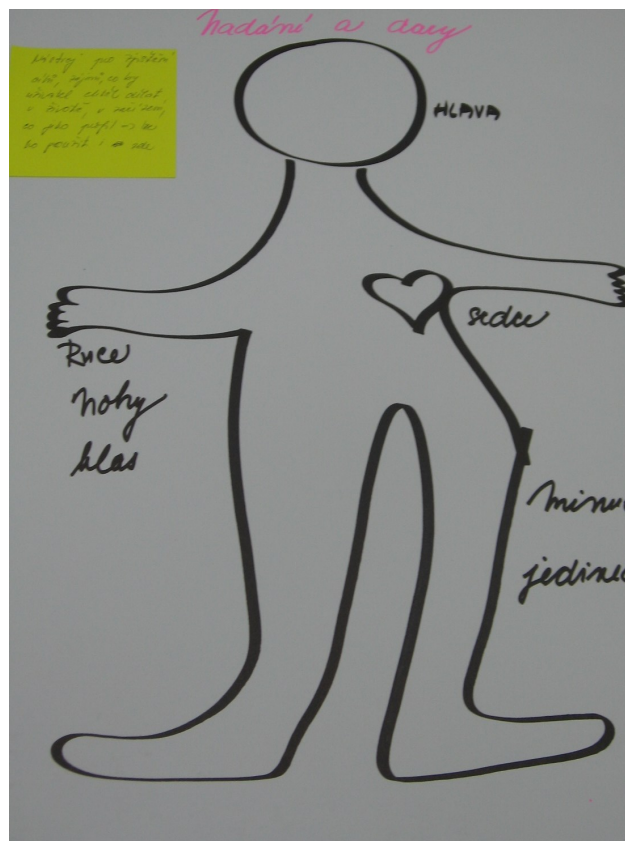
New Path to Inclusion Network

V květnu jsme rámci mezinárodního projektu **New Path to Inclusion Network** (Sítě pro nové cesty k inkluzi) zorganizovali přípravný workshop. Na akci se setkali facilitátoři a lektori výcviku „Plánování zaměřené na člověka“ ze Slovenska, Španělska, Portugalska, Chorvatska a Rumunska a zástupci evropského koordinátora a hlavních partnerů projektu: Queraum. cultural- & social research (Rakousko), Innovia (Rakousko), Nexus Support (Velká Británie).

Cílem projektu je na základě předchozích zkušeností připravit univerzální – tzv. inkluzivní – vzdělávací výcvik Plánování zaměřené na člověka tak, aby jej vedle profesionálů mohli plně využít i lidé s potížemi v učení. Na Slovensku jsme se zapojili i v roli lektorů – na konci roku 2013 proběhl v Bratislavě 1. modul zaměřený na hlavní předpoklady úspěšného začlenění a na teorii U. Účastníky slovenského kurzu jsou lidé s postižením, pracovníci v sociálních službách a sociální pracovníci z různých služeb i zaměstnanci státní správy.

Vzděláváním k individualizaci podpory

Po dvou letech jsme ukončili realizaci projektu VIP neboli „**Vzděláváním k individualizaci podpory**“. Hlavním přínosem projektu je zlepšení kompetencí cca 500 profesionálů v oblasti sociálních služeb ve schopnosti podporovat sociální začleňování lidí s postižením. Kurzy s komponentou individuálního plánování obsahovaly nejnovější poznatky a novinky v oblastem myšlení a plánování zaměřeného na člověka, a to díky naší intenzivní spolupráci s renomovanou organizací [Helen Sanderson Associates](#) (UK) a s dalšími odborníky z Evropy i zámoří.

Některé organizace, jejichž zaměstnanci odcházeli s nadšením z jednoho kurzu, měly velký zájem pokračovat ve vzdělávání vycházejícím ze stejného myšlenkového základu v dalších našich kurzech. To velmi korespondovalo s deklarovanou potřebností projektu – aby se posílilo uchycení inovací v organizaci – i s udržitelností dopadu projektu.

Hlavním výsledkem projektu jsou vzdělaní profesionálové v sociálních službách, kteří by měli být s to individualizovat služby pro lidi s postižením, posilovat sociální vazby lidí a rozšiřovat okruh lidí z neformální sféry schopných poskytnout neplacenou podporu. Podle záznamů praxe, kterou účastníci vícedenních kurzů vykonávali na základě naučeného, vidíme, že účastníci rozumí a doveďou realizovat naučené a shledávali to velmi přínosným jak pro své klienty, tak pro svůj osobní růst i pro organizace, ve kterých pracovali.

Projekt Černá a bílá

V loňském roce jsme začali realizovat ve spolupráci se Společností pro podporu lidí s mentálním postižením mezinárodní projekt [Černá a bílá](#). Smyslem projektu je podpořit implementaci článku 12 [Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením](#), zakotvujícího právo na plnou právní způsobilost každého člověka.

Setkání „Přirozená podpora jako základ naplněného života v přirozeném prostředí a bezpečí při právních úkonech“

Jednou z našich letošních aktivit v rámci projektu bylo uspořádání setkání ***"Přirozená podpora jako základ naplněného života v přirozeném prostředí a bezpečí při právních úkonech"***. Akce proběhla 24. června 2013 v Americkém centru v Praze. Hlavním cílem setkání bylo seznámit se s nejnovějšími poznatky a zkušenostmi při vytváření a posilování přirozené podpory pomocí nástrojů plánování zaměřeného na člověka a prodiskutování možností vzájemné spolupráce realizátorů projektu s účastníky.

Po představení projektu následovala témata opatrovnictví a přechod od opatrovnictví k podpoře při právních úkonech, nástroje plánování zaměřeného na člověka k budování a posilování přirozené podpory. Pracovníci projektu prezentovali pří-

padovou sociální práci a způsoby, jak lze budovat přirozené kruhy podpory pro lidi se znevýhodněním. V odpoledních workshopech účastníci pracovali ve dvou skupinách zaměřených na specifické potřeby lidí s potížemi v učení a lidí s duševním onemocněním.

Účastníci se zamýšleli nad tím, jakým způsobem lze v praxi co nejlépe využít nástroje z plánování zaměřeného na člověka, jak lidi s potížemi v porozumění a v rozhodování co nejlépe v rozhodování podporovat a jakými způsoby budovat neformální podpůrné kruhy podpory kolem člověka. Byly také identifikovány hlavní překážky na cestě za dobrou praxí.

Výstupem tohoto setkání bylo také navázání spolupráce s organizacemi, které chtějí šířit stejné myšlenky a principy. Na závěr setkání proběhla diskuze o možnosti vzájemné spolupráce v projektu Černá a bílá a byl dojednáán základní rámec spolupráce.

Projekt Černá a bílá

Inspirativní návštěva z Izraele

Počátkem června jsme měli možnost po dva dny sdílet zkušenosti s izraelskou organizací [Bizchut – The Israel Human Rights Center for People with Disabilities](#), kterou zastupoval pan Yotam Tolub. Cílem setkání bylo vyměnit si praktické zkušenosti s poskytováním podpory při rozhodování. Nejprve jsme panu Yotamovi prezentovali činnost našich organizací a seznámili jej s probíhajícím projektem. Pan Yotam nás poté seznámil s obsahem a cíli izraelského projektu "Vytváření alternativ k opatrovnickému systému v oblastech bankovnictví, spotřebitelských smluv a nemovitostí". V rámci své přednášky prezentoval řadu konkrétních příkladů, jejichž prostřednictvím jsme si mohli vytvořit obrázek o systému opatrovnictví v Izraeli. Vyplynulo z toho, že praxe v ČR a Izraeli je v mnohém podobná: lidé s postižením, jejich rodiny a zastánci těchto skupin také musí bojovat s velkými překážkami na straně společnosti. Velká část společnosti se stejně jako u nás domnívá, že lidé s postižením musí být z různých důvodů ochráněni institutem omezení či zbavení způsobilosti a je velmi těžké prosadit nové myšlenky.

Další den setkání byl převážně věnován projektu Černá a bílá, a to za účasti a pomoci lidí s postižením, se kterými v projektu pracujeme. Izraelský kolega měl možnost se seznámit s našimi nástroji pro podporu při rozhodování, zejm. vytváření kruhů přirozené podpory, mapování komunity a s různými nástroji plánování zaměřeného na člověka. Právnička projektu jej seznámila s průběhem právních řízení u soudů, kde zastupujeme lidi s postižením ve věcech úpravy způsobilosti k právním úkonům.

Letní aktivity Quipu

Léto bylo u nás ve znamení dovolených a zvolnění pracovního tempa. Velký kus práce jsme udělali hned na začátku prázdnin, a to na výjezdní poradě na Moravě.

Kromě poznávání moravské kuchyně a malebné krajiny Hané jsme se zabývali zejména revizí našeho poslání a cílů, vyjasňovali si naše směřování do budoucna.

Jedním z výstupů výjezdního zasedání byla myšlenka založit facebookový profil coby další komunikační prostředek, kterým chceme oslovit stávající i nové cílové skupiny.

Na facebooku máme novinky z naší organizace, tj. co se děje nového v našem týmu, na čem právě pracujeme, co nás zajímá a jaké projekty aktuálně realizujeme. Jsou zde také témata, kterým se různými způsoby věnujeme, např. nový občanský zákoník, deinstitucionalizace, implementace článku 19 Úmluvy o právech osob se zdravotním po-

stižením, standardy kvality sociálních služeb, kvalita v sociálních službách, rozhodování s podporou, kruhy přátel. Informujeme také o nadcházejících a proběhlých kurzech. Přidáváme odkazy na zajímavé stránky, informace ze světa, novinky a tipy z oblasti literatury či filmu a mnoho dalšího.

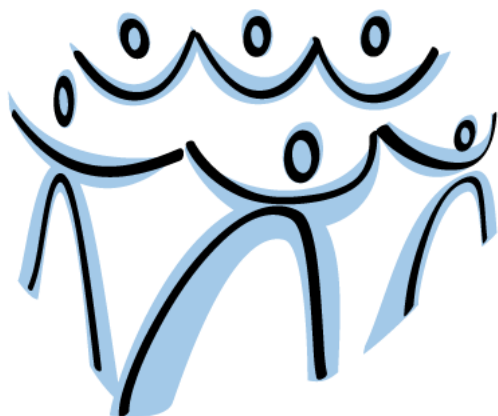
Náš facebookový profil naleznete zde: [QUIP - Facebook](#)

Odkud bereme inspiraci a k čemu ji využíváme

V srpnu jsme měli možnost zúčastnit se dvou úžasných seminářů pod vedením anglických lektorů z organizace Inclusive Solutions Dereka Wilsona a Colina Newtona.

První seminář s názvem „**Vytváření kruhu přátel**“ nás seznámil s nástrojem „*kruh přátel*“, což je metodický nástroj, který napomáhá začlenění lidí, kteří jsou kvůli svému postižení, chování nebo jiné odlišnosti vystaveni největšímu riziku odmítnutí nebo izolaci v komunitě, v níž žijí. Kruh přátel vytváří společenství, které si uvědomuje ústřední význam vztahů a komunitních vazeb pro životy nás všech.

Každá porada, schůze či plánovací setkání vyžaduje zápis, aby byly zaznamenány klíčové myšlenky, domluvené postupy, nové nápady či shody, ke kterým jsme společně došli.

Zápis však může mít mnohem zábavnější a efektivnější podobu, než na kterou jsme všichni zvyklí. To jsme si ověřili na semináři „**Grafická facilitace aneb obrazové vstupy**“. Poznali jsme, jak grafická facilitace napomáhá udržet skupinu koncentrovanou na jedno téma. Naučili jsme se, jak udržet přehled o plynoucím dialogu a jak vystihnout jeho obsah do klíčového tématu. Zdokonalili jsme se v převádění toho, co bylo řečeno, do obrazové podoby a v umění slyšet poezii – zachycovat a zaznamenávat slyšené, ale nevyřčené.

Umění grafické facilitace učíme sami zejména v kurzech *Individuální plánování II.*, *Základy facilitace aneb umíme se domlouvat* či *Konstruktivní přístup k řešení sporů v sociální práci*. V praxi grafickou facilitaci používáme při plánovacích setkáních v rámci naší případové sociální práce.

Revize standardů kvality

V září a na začátku října jsme uzavřeli intenzivní práci na revizi standardů kvality sociálních služeb jejich testováním v pilotních inspekcích v pěti sociálních službách.

Práci na standardech jsme se věnovali v rámci projektu Inovace kvality, zatímco testování proběhlo na základě samostatné zakázky ze strany MPSV. Základem práce byly analýzy, které byly provedeny v roce 2012. Z nich jsme v lednu 2013 vycházeli při přípravě prvního návrhu změn ve standardech kvality a v souvisejících ustanoveních zákona o sociálních službách. Návrh změn byl prodiskutován v sérii tzv. konzultačních seminářů během února – března 2013. Vedle toho proběhla i jednání s registračními orgány krajských úřadů. Byly sebrány a analyzovány hlavní připomínky zástupců všech zájmových skupin, tj. zejména poskytovatelů a inspektorů sociálních služeb, registračních orgánů, ale také uživatelů služeb. Na základě toho vznikl v květnu druhý návrh změn, který prošel písemným připomínkováním.

Jednou ze zásad navržených změn je odklon od kontroly řízení kvality, jak je nynější systém nastaven, ke kontrole kvality služeb poskytovaných jednotlivým lidem užívajícím služby. Tento návrh byl přijat jen částí odborné veřejnosti. Zadavatel práce – MPSV – nicméně rozhodl, že koncept bude navzdory tomu použit a proto byla kritéria postavená na principu „má metodiku a postupuje podle ní“ z finálního návrhu vypuštěna.

Akceptovány však byly připomínky k nedostatečnému časovému prostoru pro diskusi nad navrženými změnami. Finální návrh změn byl z toho důvodu minimalizován na změny realizovatelné v rámci platného znění zákona o sociálních službách, to znamená, že měnit by se měly jen samotné standardy obsažené v příloze prováděcí vyhlášky.

Návrh jsme měli možnost prezentovat na konferenci, která se konala v Praze v červnu za účasti náměstka ministra práce a sociálních věcí a poskytovatelů i uživatelů sociálních služeb z celé ČR.

Kvalitní práci jsme měli možnost odvést díky spolupráci se skvělými odborníky, kteří se jednak zapojili do tzv. stálé pracovní skupiny a kteří také ochotně přispívali v různých fázích vývoje důležitými připomínkami a komentáři.

Ministerstvo práce a sociálních věcí publikovalo všechny klíčové materiály týkající se revize standardů na svém webu zde: <http://www.mpsv.cz/cs/13705>.

Na informačním portálu kvalitavpraxi.cz jsou k dispozici ještě další materiály týkající se tématu kontroly kvality sociálních služeb: <http://www.kvalitavpraxi.cz/kvalita-v-socialnich-sluzbach.html>.

V projektu MPSV „Inovace kvality“ jsme zapojeni v roli subdodavatele. Hlavním dodavatelem je organizace INSTAND.

Semináře na téma nového občanského zákoníku

Semináře se zúčastnilo na 150 profesionálů z oblasti sociálních služeb. Jednalo se o veřejné i soukromé opatrovníky, sociální pracovníky z obcí i od poskytovatelů sociálních služeb, vedoucí pracovníky sociálních odborů na obcích i vedoucí pracovníky poskytovatelů sociálních služeb.

Seminář proběhl třikrát v Královéhradeckém kraji a jednou v Karlovarském kraji. Vždy byl územně zaměřen na profesionály ze zmíněných krajů.

Na žádost dvou krajských úřadů jsme připravili dvoudenní seminář na téma Nový občanský zákoník a jeho aplikace do sociálních služeb. Důvodem jejich poptávky byla potřeba připravit se na nástup nového občanského zákoníku

První den byl provázen právníkem Quipu. Hovořilo se zejména o změnách a nových možnostech a principech, které nový občanský zákoník přináší – nápomoc při rozhodování, zastoupení členem domácnosti, opatrovnická rada, neplatnost právního jednání a jeho důsledky, ale i o omezení svéprávnosti. Dále pak o tématu opatrovnictví a s tím spojených kompetencí opatrovníka.

Druhý den byl ve znamení sociální práce a tudíž vedený sociálním pracovníkem. Zde jsme se zaměřili na vymezení způsobu pohledu na člověka „od modelu péče k modelu podpory“. Konkrétně jsme si charakterizovali změnu mezi náhradním rozhodováním a rozhodováním s podporou, včetně konkrétních nástrojů, které lze využít. Tyto okamžiky byly velmi silné, protože jsme si je prostřednictvím praktických cvičení prožívali společně i každý sám na sobě a poté na případu konkrétního člověka, s kterým každý z nás pracuje.

A co účastníci o semináři říkali?

„Před seminářem jsem měla velký zmatek v nových pojmech. Teď vím, co si pod nimi představit. Velmi se mi líbí možnost poskytovat podporu člověku přirozeně, bez zásahů do jeho integrity a přitom napomáhat mu i v právních úkonech. Většina lidí, se kterými pracuji, by toto využila a nemuseli by být zbaveni právní způsobilosti.“

„Konečně můžu říci, že jsem připravená.“

„Děkuji za velmi srozumitelný výklad a za možnost věci si prožít a nehovořit pouze teoreticky.“

Pro změnu: Život v komunitě

Účastníci konference z řad poskytovatelů sociálních služeb v části zvané Tržiště představovali také příklady použití nástrojů posilování přirozené podpory. Mohli jsme vidět, jak pracovníci různých organizací použili v případové práci např. nástroje *Kruh vztahů*, *Mapování sítí*, *Dary a nadání člověka* či *Mapování komunity*.

V doprovodném programu se mohli účastníci seznámit s činností organizacemi Spolumat, Software Production, Společnost pro ranou péči a Občanské sdružení ANO, ANO.

Dále v rámci doprovodného programu proběhla prezentace asistivních pomůcek, které lze velmi jednoduše a levně vyrobit a které mohou napomoci lidem žít s menší mírou podpory život podle svých představ.

Konference proběhla v přístupné formě, to znamená byla bezbariérová, v jednoduché formě a za použití grafické facilitace.

Materiály z konference naleznete na našem webu v sekci Pro změnu 2013.

Naši tradiční velkou akcí je konference Pro změnu. Tentokrát měla v podtitulu **Život v komunitě**. Konference proběhla 25. listopadu v konferenčním centru Green Point v Praze a byla určena široké skupině osob, od lidí s postižením přes rodinné příslušníky a opatrovníky až po profesionály poskytující sociální služby lidem s postižením. V úvodu konference zazněly příspěvky z řad QUIP týmu. Následovala část zvaná Inspirace, kdy naši spoluobčané vyprávěli účastníkům konference o tom, jak žijí život podle svých představ navzdory zdravotnímu postižení a mnoha překážkám.

A nakonec – co je nového v naší právní sekci

U příležitosti Mezinárodního dne lidských práv dne 10. prosince 2013 jsme společně s dalšími členy Jednoty pro **de**institucionalizaci uveřejnili výzvu

!!!!!!! 5 minut po 12. !!!!!!!

„Jdi“ je uskupení lidí, kteří se zasazují o změnu ústavního modelu péče na podporu poskytovanou lidem v běžném prostředí.

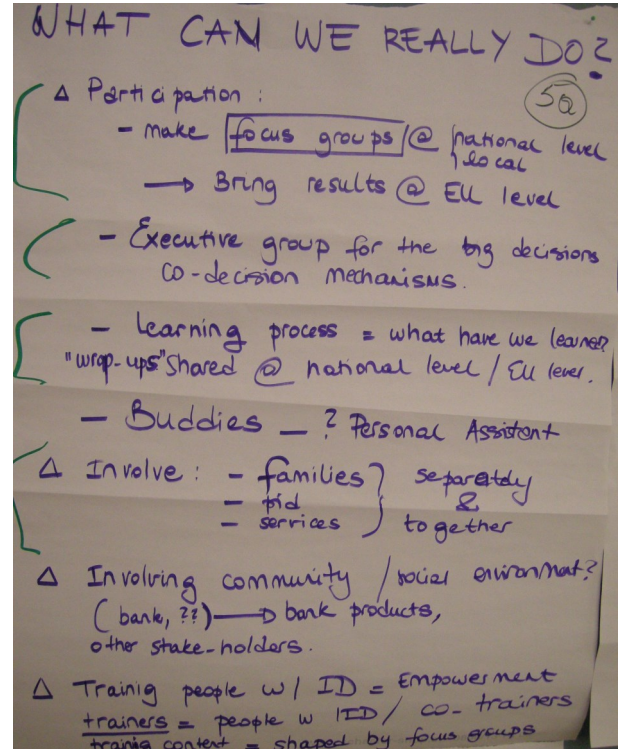
Výzvu jsme představili na setkání se zástupci od-

borné i široké veřejnosti s novináři. Smyslem akce bylo upoutat pozornost na situaci lidí ohrožených ústavní péčí a apelovat na odpovědné osoby a instituce, aby zjednaly nápravu situace v souladu s právem a závazky České republiky. Článek o iniciativě, JDI a Výzvu 5 minut po 12. naleznete [zde](#).

Kulatý stůl ve Vídni

V prosinci jsme se spolu se zástupci některých evropských států a mezinárodních organizací zúčastnili ve Vídni „**Kulatého stolu**“ věnovanému stavu právního zakotvení čl. 12 Úmluvy o právech osob s postižením. Čl. 12 garantuje lidem s postižením plnou právní způsobilost (svéprávnost) ve všech oblastech života. Zaměřili jsme se na význam právní způsobilosti pro možnost člověka s potížemi v učení rozhodovat o svém životě (autonomii). Kulatý stůl se konal v rámci společného projektu organizací Inclusion Europe a Lebenshilfe Österreich financovaného Evropskou unií.

Představili jsme zde účastníkům náš projekt Černá & Bílá, který má připravit půdu pro uvedení čl. 12 Úmluvy do života v ČR. Také jsme hovořili o tom, co dobrého přinese v této oblasti nový občanský zákoník a jaká jsou naopak jeho omezení.

Zastupování lidí u soudních řízení

V celém roce 2013 jsme pomáhali lidem řešit otázky právní způsobilosti, a to v duchu čl. 12 Úmluvy i změn zakotvených v novém občanském zákoníku. Deset lidí jsme **zastupovali v soudních řízeních**, mnoha dalším jsme poskytli konzultace. V soudních řízeních jsme pomáhali lidem, kteří měli spolehlivou síť podpory ve všech oblastech života, včetně právního jednání (právních úkonů), a proto by jim stačil opatrovník, který by je mohl zastupovat nebo jim poskytovat nápomoc při právním jednání, aniž by přitom sami lidé byli omezeni ve své právnosti (způsobilosti k právním úkonům). Ve třech případech jsme byli úspěšní – lidem s potížemi v učení byla navracena způsobilost k právním úkonům a ustanoven opatrovník podle § 29 dosavadního občanského zákoníku.

A nakonec – co je nového v naší právní sekci

V ostatních případech byla podána odvolání a již i dvě dovolání k Nejvyššímu soudu. V obou případech jsme u Nejvyššího soudu byli úspěšní. Nejdelší cestu jsme ušli s paní Renatou:

Paní Renata se v r. 2010 v rámci projektu Transformace sociálních služeb připravovala na odchod z ústavu do pronajatého bytu. V souvislosti s tím ústav podal návrh na vrácení způsobilosti k právním úkonům a ustanovení opatrovníka, který by jí mohl pomáhat nebo zastupovat při právních úkonech, aniž by paní Renata musela být omezena v právních způsobilosti. Řízení bylo dlouhé. Přestože Okresní soud v Chebu našemu návrhu plně vyhověl, dvakrát proběhlo řízení u Krajského soudu v Plzni – proti rozsudku okresního soudu se totiž odvolalo okresní státní zastupitelství a Krajský soud mu vyhověl. Nakonec jsme podali dovolání k Nejvyššímu soudu. Ten rozhodnutí Krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k novému rozhodnutí. Rozsudek Nejvyššího soudu nám byl doručen v lednu 2014 a udělal nám velikou radost – byl to doslova průlomový rozsudek. V květnu letošního roku pak proběhlo poslední řízení u Krajského soudu, který nakonec paní Renatě způsobilost k právním úkonům plně navrátil. Nerozhodl však o ustanovení opatrovníka, což mělo být důležitou součástí námi navrženého řešení. Znovu jsme se proto museli obrátit na Okresní soud v Chebu, který v listopadu paní Renatě opatrovníka, již podruhé, ustanovil (podle § 29 minulého občanského zákoníku). Paní Renata a my všichni jsme si oddychli. Konečně se její právní situace dostala do souladu s jejím každodenním životem, který úspěšně žije – s podporou sociální služby bydlí v bytě, pracuje, stará se o domácnost, šetří a s přítelem si postupně zařizuje byt i život podle svých představ.

Platforma organizací hájících práva lidí s postižením

Aby cesta k právu na plnou právní způsobilost nebyla tak dlouhá a strastiplná jako u paní Renaty a mnohých dalších, rozhodli jsme se s organizací SPMP vytvořit „Platformu organizací hájících práva lidí s postižením“ a společně jsme oslovili Ministerstvo spravedlnosti. Do Platformy se dále zapojily organizace Kolumbus, Vládní výbor pro zdravotní postižení, Národní rada pro osoby se zdravotním postižením, Liga lidských práv, Společnost rodičů a přátel dětí s Downovým syndromem, Občanské sdružení pomoci duševně nemocným ČR, ČAPZ – Česká asociace pro psychické zdraví. Smyslem Platformy je vést otevřenou diskusi všech zainteresovaných stran o otázkách souvisejících s naplněním práva na plnou právní způsobilost lidí s postižením v ČR, do které budou zapojeni také a především lidé, kterých se to týká. Téma právní způsobilosti bylo v roce 2013 zvláště aktuální, protože nový občanský zákoník tuto oblast významně mění. Také se začal připravovat samostatný zákon o opatrovnictví. Nabídli jsme Ministerstvu spravedlnosti (MS) spolupráci především při přípravě návrhu zákona o opatrovnictví a při přípravě na implementaci nových ustanovení občanského zákoníku o právním jednání lidí s postižením do praxe. Nabídli jsme také bohaté zkušenosti našich organizací z praxe – znalost terénu, jeho potřeb, možností i bolavých míst. A také zkušenosti s fungováním nových právních úprav v zahraničí. Platforma se sešla několikrát, aby prodiskutovala různé okruhy problémů a jejich aspekty a vypracovala stanovisko k návrhu věcného záměru zákona o opatrovnictví, které jsme předložili MS v rámci mezirezortního připomínkového řízení. Připomínky Platformy však zatím nebyly do návrhu zákona zapracovány dostatečně.

Naše právnička Dana Kořínková byla přizvána k účasti na přípravě cyklu seminářů pro soudce opatrovnických soudů, které se uskuteční v r. 2014.

Finanční ukazatele (v tis. Kč)

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
Náklady			
Spotřebované nákupy celkem	51	52	103
Spotřeba materiálu	51	52	103
Spotřeba energie	0	0	0
Služby celkem	716	563	1279
Opravy a udržování	0	0	0
Cestovné	87	66	153
Ostatní služby	629	497	1126
Osobní náklady celkem	2 758	166	2 924
Mzdové náklady	2 127	134	2 261
Zákonné sociální pojištění	621	28	649
Ostatní sociální pojištění	0	4	4
Zákonné sociální náklady	10	0	10
Ostatní náklady celkem	56	9	65
Kursově ztráty	56	9	65
Jiné ostatní náklady	0	0	0
Účtová třída 5 celkem	3 581	790	4 371
Výnosy			
Tržby za vlastní výkony a zboží celkem	975	950	1 925
Tržby z prodeje služeb	975	950	1 925
Ostatní výnosy	0	13	13
Přijaté příspěvky (dary)	0	3	3
Provozní dotace celkem	2 674	0	2 674
Výsledek hospodaření po zdanění	68	176	244

Finanční ukazatele (v tis. Kč)

	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
Aktiva		
Krátkodobý majetek	1 755	1 513
Odběratelé	669	55
Jiné pohledávky	1	5
Dohadné účty pasivní	0	0
Pokladna	11	27
Bankovní účty	758	1 203
Náklady příštích období	3	0
Příjmy příštích období	304	0
Úhrn aktiv	1 755	1 513
Pasiva		
Vlastní zdroje	850	1 094
Účet výsledku hospodaření	733	244
Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	x	x
Nerozdělený zisk, neuhrzená ztráta minulých let	77	850
Cizí zdroje	905	419
Dodavatelé	0	0
Zaměstnanci	140	173
Závazky ze soc. zabezpečení a zdrav. pojištění	64	102
Ostatní přímé daně	0	0
DPH	110	60
Jiné závazky	1	0
Dohadné účty pasivní	0	0
Výnosy příštích období	586	84
Úhrn pasiv	1 755	1 513

Poděkování

Organizace

Zahraniční organizace

-
- A diverse group of stylized cartoon people of various ages and ethnicities standing together. The group includes a man with a beard and a woman in the back row, a man with sunglasses and a woman in the middle row, a man with red hair and a woman in the front row, and a man with glasses and a woman in the front row. They are all smiling and looking towards the viewer. The style is simple and colorful, with a focus on human diversity.

Externí spolupracovníci a dobrovolníci

- # 2013

Quip tým

Milena Johnová	ředitelka
Dana Kořínková	právníčka, lektorka
Jak Strnad	právník, lektor
Rela Chábová	manažerka vzdělávání, lektorka
Radka Čebišová	lektorka, sociální pracovnice
Veronika Škopová	lektorka, sociální pracovnice
Lucie Pilařová	administrativní pracovnice

„Nikdy není pozdě stát se čímkoli chceš. Čas nehraje roli, začneš, kdy chceš...“

Z filmu podivuhodný případ Benjaminu Buttona

Quip—Společnost pro změnu

Karlínské náměstí 12, 186 00 Praha 8

tel. + 420 221 890 434

info@kvalitavpraxi.cz

www.kvalitavpraxi.cz